

Decrete-lege privind îndeplinirea dispozițiilor din convenția de armistițiu în județul Timiș-Torontal

This study is part of broader paper on the “*Activity of the Commission for the Enforcement of the Truce Convention from September 1944 in Timis – Torontal County*”, which describes the political and economic conditions as well as the difficulties faced by post-Second World War Romania, subsequent to the conclusion of the Truce Convention with the Soviet Union, on September 12th 1944.

The study analyzes the law-decrees enacted by the governments which run the country during this period to satisfy the requirements set out in the convention. Those particular law-decrees had been conceived and enacted and were to be enforced by the local factors which represented the central authority, although the government had no knowledge on the real state of affairs in the territory.

The situation of Timis-Torontal County was similar to the cases of other post-war Romanian counties because those law-decrees failed to completely set out the ordinary framework required for a prompt discharge of the obligations set out by the Truce Convention. The law-decrees are an obvious evidence of the fact that the Truce Convention was in fact a priority for the governments which run the country during this period of political, economic and social changes.

Key words: truce, law-decree, Timiș-Torontal, 1944.

Pentru a se trece la îndeplinirea condițiilor de armistițiu trebuia să se hotărască baza legală conform căreia trebuia acționat pentru îndeplinirea obligațiilor rezultate din convenția de armistițiu. Ministerul Afacerilor Interne va întocmi o serie de decrete-lege prin care va încerca reglementarea funcționării comisiei care se ocupa cu punerea în aplicare a armistițiului.

Aceste decrete-lege erau stabilite de guvern, fără a se cunoaște situația reală din teritoriu, și trebuiau aplicate de către instituțiile locale care reprezentau guvernul.

În intervalul 2 septembrie 1944-30 octombrie 1947 au fost elaborate peste 60 de acte legislative, care prin transpunerea lor în practică au fixat cadrul legal pentru efortul general de execuție a prevederilor Convenției de Armistițiu atât la nivel național, cât și regional. Mai mult, s-a înființat prin lege și o comisie română pentru aplicarea armistițiului, care va suferi modificări de titulatură în perioada menționată, păstrându-și, în esență, atribuțiunile inițiale.

La 11 octombrie 1944 a fost publicat decretul-lege numărul 502 referitor la stabilirea normelor și procedurilor de angajare și plata cheltuielilor necesare pentru executarea obligațiilor statului român ce decurg din convenția de armistițiu. În articolele 1 și 2 se preciza faptul că de aplicarea armistițiului se ocupa o comisie; Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, pe baza a ceea ce hotăra Comisia, dispunea ca Ministerul Apărării și celelalte departamente și regii autonome să le execute direct sau prin întreprinderile particulare. Ministerul de Finanțe se ocupa cu stabilirea cuantumului numerar ce trebuia pus la dispoziția Înalțului Comandament Aliat, acest lucru trebuia făcut pe baza hotărârilor comisiei.¹

Articolele 3, 4 și 10 sunt amintite în acest decret-lege, deoarece se stabilesc normele după care se vor da comenzile ce vor duce la îndeplinirea sarcinilor menționate în respectivele articole. Aceste norme fac referire la direcțiile de resort din MAN și celelalte departamente trebuiau să ia măsuri pentru o achiziționare rapidă a materialelor. Pentru materialele din comerț, acestea se vor bloca în magazinul respectiv până se vor ridica și va fi plătit prețul conform legii 282 din 1943. Existau materiale care aveau nevoie de timp pentru a fi produse; în acest caz, autoritatea îi înștiința pe comercianți printr-o scrisoare despre acest lucru, care cuprindea referiri la felul mărfii și cantitatea dorită, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească, termenul de livrare, locul de predare. Comercianții erau obligați să depună, la 18 ore de la primirea scrisorii, ofertele și nota cu prețurile. Autoritățile urmau să dea comandă la prețul convenit, dar prețul definitiv era făcut de Comisariatul General al Prețurilor și Comisiunile Județene de Prețuri. În caz de neexecutare a comenzii în termenele stabilite, se aplica procedura prevăzută la articolele 4 și 10.²

Articolele 7 și 9 se referă la procurarea fondurilor necesare, care vor fi puse la dispoziția Direcției Contabilității MAN într-un cont special al BNR. Din acest fond se vor face plățile potrivit

¹ ANDJT, *Comisia pentru aplicarea convenției de armistițiu, 1944-1948*, Dosar 1/1944, f. 3.

² *Ibidem*, f. 4.

dispozițiilor date de direcțiile de resort din MAN și se vor alimenta Comandamentele Teritoriale.³

La cererea Serviciului Special al Aprovizionării, Ministerul Finanțelor, Direcția Generală a Mișcării Fondurilor putea face plăți direct întreprinderilor particulare reprezentate prin oficii sau birouri de vânzare. Plățile puteau atinge cel mult 80% din valoarea materialelor livrate, restul de 20% era plătit de Direcția Contabilității din Ministerul de Război.⁴

Articolele 5, 6 și 11 se referă la finanțarea întreprinderilor care trebuiau să ajute la îndeplinirea comenzilor către Uniunea Sovietică. Pentru efectuarea comenzilor, Direcțiile de resort ale Departamentelor, precum și Comandamentele teritoriale puteau da avansuri întreprinderilor până la 50% din valoarea comenzii. Autoritatea care acorda avansul lua măsurile necesare pentru a se asigura capacitatea de fabricație a întreprinderii căreia i s-a dat comanda. Se urmărea ca ofertanții să aibă acte doveditoare că au firma înscrisă, excepție făceau producătorii agricoli și proprietarii de păduri; să se constate că întreprinderea posedă capacitatea de producție corespunzătoare, să nu fie în stare de faliment și să aibă capacitatea tehnică pentru executarea comenzii.⁵

În caz de reziliere a comenzii, firmele erau obligate a restitui sumele ce nu puteau fi justificate ca fiind cheltuieli în vederea executării comenzii, în caz contrar se deschidea acțiune publică. Predarea furniturii se va face în locuri după dorința Comandamentului Sovietic, predarea se va face pe baza adeverinței de primire a mărfii eliberată de delegatul Comandamentului Sovietic.⁶

Articolul 8 făcea referire la lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor care se făceau de către Direcțiile de resort din cadrul MAN și de către comandamentele teritoriale. Această lichidare mai putea fi făcută de Ministerul Apărării Naționale, Direcția Contabilități. Actele necesare lichidării cheltuielilor erau: ordinul în original pe baza căruia s-a dat comanda, decontul, factura sau actul, întocmit de furnizor sau de cel ce prestează serviciul, adeverința de primire a mărfii și dovada că s-a aplicat prețul oficial stabilit și copia după calcularea prețului stabilit definitiv de Comisariatul General al Prețurilor.⁷

Dispozițiile cu privire la livrările din depozitele armatei sau alte instituții publice se regăsesc în articolul 12. Pentru executarea obligațiilor ce decurgeau din Convenția de Armistițiu, Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, condus de Lucian Burchi, poate dispune predarea către organele îndreptățite ale Comandamentului Sovietic de materiale din depozitele armatei sau ale altor instituții publice.

Articolul 13 face referire la dispozițiile privitoare la mărfurile aprovizionate pentru Înalțul Comandament Sovietic: până la apariția decretului-lege în 11 octombrie 1944, toate angajările, lichidările, ordonanțele și plățile efectuate au fost considerate bune și legale.⁸

Existau și o serie de dispoziții finale, printre care se numără: la fiecare departament, comandament teritorial și instituții publice se va ține o evidență pe categorii de materiale din care să rezulte: dispozițiile de aprovizionare sau prestare de servicii primite de Serviciul Special al Aprovizionării, comenzile date de firme sau întreprinderi pe baza acestor dispoziții, sumele primite pentru fiecare comandă, avansurile acordate furnizorilor, materialele predate delegatului sovietic. Din 15 în 15 zile trebuiau înaintate situații la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării. Nu se cerea nicio sumă decât pentru comenzile în curs.⁹

După încheierea armistițiului cu Națiunile Unite s-a trecut la organizarea unei comisii care să se ocupe de aplicarea acestei convenții de armistițiu. În „Monitorul Oficial” este publicat un decret-lege pentru înființarea, organizarea și funcționarea acestei comisii pentru aplicarea armistițiului între România și Națiunile Unite. Textul decretului-lege cuprinde referiri la componența membrilor comisiei, la ceea ce trebuie să facă acești membri. Acest decret-lege cuprindea 14 articole:

Art. 1 „Pentru aplicarea Convenției de Armistițiu între România și Națiunile Unite, încheiate la 12 septembrie 1944, se înființează o comisiune.”

Art. 2 „Comisiunea prevăzută la art. 1 este compusă dintr-un președinte și 5 membri, care vor fi numiți prin decret regal, la propunerea Ministerului Afacerilor Străine. Comisiunea va fi ajutată de mai

³ *Ibidem*, f. 5.

⁴ *Ibidem*, f. 6.

⁵ *Ibidem*, f. 6.

⁶ *Ibidem*, f. 7.

⁷ *Ibidem*, f. 8.

⁸ *Ibidem*, f. 9.

⁹ *Ibidem*, f. 9.

mulți consilieri tehnici permanenți și va putea folosi specialiști de competență notorie. Lucrările comisiei vor fi efectuate de un Secretariat general și de serviciile stabilite conform art. 7. Consilierii și secretarul general se numesc de președintele comisiei.”

Art. 3 „Comisiunea reprezintă guvernul și Înalțul Comandament Român pe lângă Înalțul Comandament Aliat și pe lângă Comisiunea Aliată de Control. Ea este singurul organ calificat să primească cererile Înalțului Comandament Aliat, să le rezolve sau să le trimită spre rezolvare.”

Art. 4 „Comisiunea este autorizată să dea pentru România interpretarea Convenției de Armistițiu, precum și îndrumările pentru aplicarea ei.”

Art. 5 „Hotărârile luate de Comisiune în executarea atribuțiilor sale se transmit spre executare autorităților și instituțiilor publice. Nicio autoritate nu poate lua hotărâri în legătură cu aplicarea Convenției de Armistițiu fără avizul Comisiei.”

Art. 6 „Chestiunile trimise de președintele Comisiei Consiliului de Miniștri sau Delegației economice a guvernului vor fi cercetate și rezolvate cu precădere.”

Art. 7 „Organizarea și funcționarea serviciilor Comisiei vor fi stabilite printr-un regulament.”

Art. 8 „La cererea Comisiei, fiecare departament sau instituție publică sau particulară va desemna din conducerea sa superioară un delegat care să asigure legătura cu Comisiunea și să faciliteze colaborarea.”¹⁰

Art. 9 „Pentru încadrarea Serviciilor Comisiei, președintele va putea cere detașarea de funcționari publici și să facă noi angajări.”

Art. 10 „Președintele Comisiei va putea acorda personalului detașat la un alt departament indemnizație pentru activitatea excepțională. Aceasta nu putea depăși drepturile bugetare lunare ale funcției respective.”

Art. 11 „Pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare ale comisiei se deschid credite necesare la dispoziția președintelui său.”

Art. 12 „Cheltuielile de orice natură ale Comisiei nu sunt supuse dispozițiilor legii contabilității publice și celorlalte legi financiare speciale.”

Art. 13 „Verificarea gestiunii va fi făcută de o Comisie Specială a Înaltei Curți de Conturi, ce va fi constituită prin decizia Ministerului de Finanțe și va cuprinde 3 consilieri ai Înaltei Curți de Conturi, ajutați de referendari desemnați de această Înalță Curte.”

Art. 14 „Dispozițiile legale contrare prezentului decret-lege nu sunt aplicabile Comisiei.”¹¹

Comisia Aliată de Control din România dă ordinul din 18 octombrie 1944 ca delegații Comisiei Aliate de Control din județe și comandanții în activitatea ce o desfășoară să se ghideze după instrucțiunile primite. Activitatea în legătură cu aplicarea Convenției de Armistițiu și alte chestiuni ce se ivesc la fața locului să fie soluționate de acord cu organele administrative locale. Acest ordin conținea mențiunea confidențial.¹²

Ministerul Afacerilor Interne, Subsecretariatul de Stat al Poliției, prin ordinul general nr. 22331 din 29 noiembrie 1944, se referă la clauzele convenției și la modul cum au fost executate până la acea dată. Capitolul întâi al ordinului conținea condiția primordială pentru alcătuirea și funcționarea guvernului, aceea a executării clauzelor Convenției de Armistițiu, se preciza că „rămășițele de apucături rele ale trecutului” sunt „în goană după beneficii personale, să creeze situații dificile.”¹³

Capitolul al doilea cuprinde observații asupra felului cum s-au executat dispozițiile date. Se remarcă lipsa unui studiu al problemelor ce trebuiau soluționate de Subsecretariatul de Stat al Poliției, lipsa materialului documentar și informativ la oricare din cele trei organisme polițienești (Prefectura Poliției Capitalei, Direcțiunea Generală a Poliției și Inspectoratul General al Jandarmeriei) și lipsa de cooperare.¹⁴

Capitolul al treilea se referă la articolele din convenție ce revin în executarea Subsecretariatului de Stat al Poliției. Art. 2 „Guvernul și Înalțul Comandament al României se obligă să ia măsuri pentru dezarmarea și internarea forțelor armate ale Germaniei și Ungariei aflate pe teritoriul României, ca și pentru internarea cetățenilor celor două state menționate, care-și au reședința acolo”, dar în arhive nu s-

¹⁰ „Monitorul Oficial”, anul CXII, nr. 247, 25 octombrie 1944, p. 145.

¹¹ *Ibidem*, p. 146.

¹² ANDJT, *Comisia pentru aplicarea convenției de armistițiu, 1944-1948*, dosar 2, f. 27.

¹³ *Ibidem*, f. 41.

¹⁴ *Ibidem*, f. 42.

a găsit situația exactă a supușilor germani și maghiari până la 23 august 1944. Cifra supușilor germani și maghiari arestați și internați este mult prea mică în raport cu a celor care sunt dați dispăruți. Inspectoratele vor avea ca sarcină ca, timp de 6 zile, să întocmească tabele ale celor dați dispăruți și puși sub urmărire.¹⁵

Inspectoratele de poliție, Jandarmeria și Prefectura Poliției Capitalei vor raporta, centralizând date ale organelor în subordine, date certe privind persoanele care frecventează sălile și cabinetele instituțiilor, pentru a interveni în favoarea celor vizați a fi internați. Trebuiau să raporteze și dacă s-a făcut percheziție la domiciliu persoanelor vizate, dacă s-a găsit material în legătură cu activitatea și motivele pentru care au fost indicați pentru internare.¹⁶

Art. 6 „Guvernul român va elibera imediat, fără distincție de cetățenie sau naționalitate, pe toate persoanele arestate din cauza activității lor în favoarea Națiunilor Unite sau pentru simpatiile lor pentru cauza Națiunilor Unite sau din cauza originii lor rasiale și va desființa orice legislație discriminatorie și restricțiunile impuse din această cauză.” Referitor la acest articol nu sunt cunoscute toate lagărele de pe teritoriul țării, iar sarcina organelor numite era aceea de a înainta în 6 zile situații numerice cu persoanele ce se încadrează la acest articol.¹⁷

Așa cum prevede articolul 14, „Guvernul și Înalțul Comandament Român se obligă să colaboreze cu Înalțul Comandament Aliat la arestarea și judecarea persoanelor acuzate de crime de război”, dar se așteptau hotărârile Guvernului pentru definirea crimelor de război.

Regele Mihai a promulgat la 9 februarie 1945 legea pentru înființarea Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice. Acest decret-lege cuprindea următoarele articole:

Art. 1 „Se înființează, pe data publicării prezentului decret-lege, Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice (C.A.S.B.I.), persoana juridică de drept public, care va funcționa sub autoritatea tutelară a Ministerului Finanțelor.”

Art. 2 definește sarcinile acestei comisii: „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice are următoarele atribuțiuni:

a) Administrează bunurile mobile și imobile, aparținând persoanelor prevăzute de art. 8 din Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944, și anume: statele german și ungar, persoanele fizice și juridice de naționalitate germană sau ungară, ori persoanele cu reședința sau sediul în teritoriul Germaniei sau Ungariei ori în teritoriile ocupate de acestea;

b) Supraveghează și controlează administrarea întreprinderilor comerciale sau industriale, al căror capital aparține într-o proporție de cel puțin 20% persoanelor arătate la punctul a);

c) De asemenea, va putea supraveghea și controla, numind în acest scop un administrator, și întreprinderile comerciale care au funcționat sub controlul financiar netăgăduit al persoanelor prevăzute la punctul a)”.¹⁸

Art. 3 „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice numește, revocă și controlează pe administratori, custozi și orice alte persoane însărcinate cu operațiunea conservării, administrării și exploatarea întreprinderilor și bunurilor prevăzute în art. 2 de mai sus. Vor putea fi numiți administratori și custozi:

a) Funcționarii superiori ai întreprinderii, care prezintă toate garanțiile de pregătire și moralitate;

b) Persoanele în afară de întreprindere, dar de o competență recunoscută în ce privește administrarea categoriei respective de întreprinderi;

c) Persoane juridice de drept public sau de drept privat dintre acelea controlate de Stat.

Numirea de administratori și custozi se va face de către consiliul de administrație al Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice. Revocarea administratorilor și a custozilor numiți în baza prezentei legi, precum și a acelor numiți în baza legilor Nr. 498 din 3 iulie 1942, Nr. 443 din 2 septembrie 1944 și Nr. 644 din 19 decembrie 1944, se va face de către consiliul de administrație pe bază de decizie nemotivată.”

Art. 4 „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice supraveghează și controlează întocmirea bilanțurilor și a deciziilor de lichidare a întreprinderilor de la punctele b) și c) din art. 2 de

¹⁵ *Ibidem*, f. 43.

¹⁶ *Ibidem*, f. 46.

¹⁷ *Ibidem*, f. 48.

¹⁸ „Monitorul Oficial”, nr. 33 din 10 februarie 1945, p. 254.

mai sus, urmărind activitatea lor administrativă și economică; hotărăște asupra oportunității și modului de lichidare, precum și a întrebuintării soldului rezultat din înstrăinare și lichidare, dând autorizațiunile necesare în acest scop.”

Art. 5 „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va putea, pe cale de deciziune, să stabilească norme după care să se desfășoare activitatea comercială și industrială a întreprinderilor prevăzute la art. 2, fie pentru toate întreprinderile, fie numai pentru o parte din ele, precum și să ia măsuri cu privire la conservarea și blocarea bunurilor, drepturilor și intereselor care sunt supuse prevederilor acestei legi.”¹⁹

Art. 6 „În legătură cu scopul înființării ei, Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice exercită atribuțiunile rezervate Statului sau organelor sale, astfel cum sunt arătate și înscrise în următoarele convențiuni și legi:

- a) Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944;
- b) Legea Nr. 498 din 3 iulie 1942 și legea Nr. 443 din 2 septembrie 1944, pentru regimul bunurilor supușilor Statelor cu care România se găsește în stare de război;
- c) Legea Nr. 644 din 19 decembrie 1944 și orice legi prezente sau viitoare conferind Statului drepturi în legătură cu cele de mai sus.”

Art. 7 „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice este autorizată a face prin personalul său orice control în scriptele oricărei întreprinderi bancare, comerciale, industriale sau oricărei persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, pentru a stabili existența, situațiunea, condițiunile de administrare și conservare a bunurilor care intră în prevederile acestei legi, modul în care se respectă dispozițiunile legale referitoare la aceste bunuri, cât și răspunderile reprezentanților, titularii întreprinderilor individuale, administratorilor numiți de Stat sau de C.A.S.B.I., precum și a custozilor.

Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va putea obliga ca să se întocmească, în condițiunile pe care le va crede necesare, bilanțurile întreprinderilor și va fi în drept să stabilească normele de înregistrare contabile acestor bunuri și ale veniturilor și fructelor sale.

De asemenea, Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va putea cere în scris, în termenul ce-l va indica, comunicarea de bilanțuri, conturi, situațiuni și orice alte informațiuni de orice natură.

Membrii Parchetelor, judecătorii de Judecătoria, prefectii de județ, primarii, reprezentanții Camerelor de comerț și industrie, reprezentanții Camerelor agricole și, în genere, orice persoane fizice sau orice persoane juridice de drept public sau privat sunt obligate să se conformeze deciziilor Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, referitoare la identificarea, preluarea, conservarea și administrarea întreprinderilor și bunurilor de orice fel care cad sub prevederile acestei legi.

Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va avea posibilitatea de a se adresa direct Ministerului Finanțelor, care vor fi obligate a-i da concurs pentru orice inspecție și control. Ea va putea, de asemenea, să se adreseze și oricăror alte departamente, pentru ca acestea să delege organele de inspecție și control necesare în cazuri speciale.”

Art. 8 „Pentru îndeplinirea însărcinărilor ce-i sunt atribuite, Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va alcătui un buget care se va acoperi din:

- a) O subvenție dată de Ministerul Finanțelor;
- b) Din diferite venituri ale Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice.”

Art. 9 „Cheltuielile de orice natură ale Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice nu sunt supuse dispozițiunilor legii contabilității publice și celorlalte legi financiare speciale. Justificarea lor se face prin aprobarea consiliului de administrație, dată pe actele sau dovezile din care să rezulte că s-au efectuat cheltuielile.”

Art. 10 „Verificarea conturilor de gestiune ale bugetului se va face de o comisie specială a Înaltei Curți de Conturi, care va da descărcarea în termen de 15 zile de la expirarea fiecărui trimestru. Această comisiune va fi constituită prin decizia Ministerului Finanțelor și se va compune din 3 consilieri ai Înaltei Curți de conturi, ajutați de referendari desemnați de această Întăită Curte.”²⁰

Art. 11 „Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va fi administrată de un consiliu de administrație, compus dintr-un președinte ales dintre personalitățile cu o competență recunoscută în materie financiară, tehnică sau economică și din 6 membri desemnați după cum urmează:

¹⁹ *Ibidem*, p. 256.

²⁰ *Ibidem*, p. 257.

- a) Câte un delegat al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Economiei Naționale, ales dintre funcționarii superiori ai acestor departamente;
- b) Un delegat al Comisiunii Române pentru aplicarea Armistițiului;
- c) Un delegat al Institutului Central de Statistică;
- d) Unul dintre administratori și directorul general al Casei de Finanțare și Amortizare;
- e) Un delegat al Ministerului Muncii dintre funcționarii săi superiori.

Toți vor fi numiți prin decret regal la propunerea Ministerului Finanțelor. Deciziile consiliului de administrație se vor lua cu majoritatea membrilor prezenți, fiind obligatorie prezența a cel puțin 4 membri. În caz de paritate de voturi, votul președintelui este hotărâtor.”

Art. 12 „Consiliul de administrație va putea delega o parte din drepturile sale unui comitet de direcție, compus din președintele Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice și doi membri, la care vor lua parte cu vot consultativ directorul general sau înlocuitorul său.”

Art. 13 „Conducerea și gestiunea zilnică a Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice este încredințată directorului general. Consiliul de administrație, directorul general sau delegații acestora reprezintă Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice în raporturile cu terțe persoane și în fața justiției, semnând valabil.

Directorul general aprobă orice plăți în limitele fixate de consiliul de administrație, în cadrul bugetului.”

Art. 14 „Organizarea și funcționarea Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, împărțirea pe direcțiuni, servicii și secțiuni, precum și numirile de personal se vor face prin decizia consiliului de administrație, aprobate de Ministerul Finanțelor. Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va avea un corp de inspecție și de control.”²¹

Art. 15 „Încadrarea serviciilor Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice se va face cu funcționari publici detașați în acest scop la cererea Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, precum și cu funcționari particulari detașați în acest scop la cererea Casei, de întreprinderea sau administrația pe lângă care funcționează. Consiliul de administrație al Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va hotărî care anume din funcționarii actualului Comisariat General al Bunurilor Inamice vor fi detașați la această Casă. De asemenea, se va putea angaja personal nou, care nu va dobândi calitatea de funcționar public, drepturile lui fiind cele stabilite de legea contractelor de muncă.”

Art. 16 „Consiliul de administrație va putea acorda personalului detașat de la alte departamente sau instituțiuni publice indemnizații pentru activitate excepțională. Funcționarii particulari detașați de la instituțiunile private vor continua a-și primi salarizarea de la instituțiunile de la care provin, Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice fiind obligată a restitui acelor instituțiuni sumele respective. Consiliul de administrație va putea acorda și acestor funcționari indemnizații de activitate suplimentară.”

Art. 17 „Membrii consiliului de administrație și personalul Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice nu vor fi supuși niciunei dispozițiuni legale sau statutare privitor la incompatibilitate, cumul sau plafon de salarizare.”

Art. 18 „Consiliul de administrație va stabili atribuțiunile și puterile administratorilor, custozilor, precum și ale tuturor persoanelor fizice și juridice de drept public și privat, cărora le va da orice fel de delegațiuni.”²²

Art. 19 „Administratorii, custozii și orice alte persoane care vor primi o delegațiune, sub orice titlu și în orice calitate din partea Casei, sunt obligați să întocmească un inventar de luare în primire și un raport lunar de activitate pe care îl vor depune la sediul Casei în primele 5 zile ale lunii următoare celei la care se referă raportul. Dacă în cursul lunii se ivesc împrejurări deosebite, ei vor referi imediat Casei.”

Art. 20 „Salarizarea administratorilor, custozilor, delegaților de orice fel va fi fixată prin deciziunea consiliului de administrație al Casei.”

Art. 21 „Pe tot timpul funcționării lor, administratorii, custozii și orice fel de delegat al Casei, cărora li se va fi încredințat administrarea, conservarea sau paza vreunui lucru, sunt asimilați, din punct de vedere al răspunderii, funcționarilor publici. Daunele constatate vor fi imputate în sarcina lor prin

²¹ *Ibidem*, p. 258.

²² *Ibidem*, p. 259.

decizia de imputare dată de consiliul de administrație, cu aprobarea Ministerului Finanțelor, care nu va putea fi atacată decât cu apel la Curtea de Apel, care urmează a-l judeca de urgență și cu precădere. Deciziunea de imputare rămasă definitivă constituie titlul executoriu al Casei.”

Art. 22 „Niciun administrator, custode sau delegat de orice fel nu-și va putea părăsi postul – chiar dacă i se va primi demisiunea – decât după ce va fi predat în întregime înlocuitorului său bunurile și gestiunea.”²³

Art. 23 „Orice neexecutare a cererilor, deciziunilor sau ordinelor date de către Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, în cazul persoanelor fizice, al membrilor organelor persoanelor juridice, se va pedepsi cu 1-3 ani închisoare și cu 100.000-5.000.000 lei amendă, pentru persoanele juridice aplicându-se numai pedeapsa amenzii.

Când infractorii sunt funcționari publici, se va aplica art. 213 din codul penal. Aceleași sancțiuni se vor aplica și oricărei persoane care va fi sustras sau distrus bunurile care intră în prevederile acestei legi. Instigatorii la săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta lege, complicii și tănuitorii se pedepsesc ca și autorii.”

Art. 24 „Infracțiunile pedepsite de această lege vor fi constatate de membrii Ministerului public de pe lângă tribunale, judecătorii de pace, inspectorii sau controlorii financiari, de personalul de inspecție și control al Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, precum și de oricare alt ofițer de poliție judiciară, delegați sau sesizați în acest scop.

Procesele-verbale încheiate de funcționarii Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, pe baza constatărilor făcute în registre sau scripte, fac dovada până la proba contrarie. Cele care constată elementele materiale constituind infracțiunea flagrantă sunt crezute până la înscrierea în fals. Toți ofițerii și agenții de poliție judiciară sunt obligați a da concursul lor personalului Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice, pentru îndeplinirea misiunii lor.

În baza proceselor-verbale dresate de persoanele arătate în alineatul prim, Ministerul public deschide acțiunea publică, iar în cazuri complicate trimite cazul judecătorului de instrucție spre instruire. Judecătorul de instrucție, sesizat în condițiunile alineatului de mai sus, va putea dispune deținerea preventivă a inculpaților. Mandatul de arestare emis de judecătorul de instrucție va fi supus confirmării tribunalului, în condițiunile prevăzute de codul de procedură penală.

În cazul infracțiunilor flagrante, Ministerul public, deschizând acțiune publică, va putea emite împotriva infractorului, în condițiunile art. 206 procedură penală și în forma prevăzută de art. 256 procedură penală, un mandat de arestare și va înainta pe infractor, de îndată, instanței respective, spre a fi judecat în aceeași zi sau cel mai târziu în ziua următoare.

Mandatul emis în aceste condițiuni nu este supus confirmării tribunalului. În toate celelalte cazuri, infracțiunile se judecă de urgență și, cu precădere, de tribunale, după procedura prevăzută de legea pentru apărarea patrimoniului public. Hotărârile vor fi date cu recurs la Curtea de Apel. Recursurile se vor judeca cu precădere. Dacă infracțiunile prevăzute în prezenta lege au fost săvârșite de cei însărcinați, în virtutea oricărui titlu, cu conducerea, administrarea sau reprezentarea unei societăți sau de orice alt prepus al societății sau de persoanele numite ca administratori, custozi, delegați de orice fel, pedepsele se vor aplica acestor persoane conform art. 23.”²⁴

Art. 25 „În toate procesele penale pornite pe baza prezentei legi, va fi citată Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice.”

Art. 26 „Hotărârile instanțelor de judecată, rămase definitive, se vor executa de îndată, chiar înainte de redactarea lor, pe temeiul dispozitivului pronunțat, în conformitate cu art. 327 și 328, punctul 8 procedură penală. Amenzile penale se vor executa conform art. 54 din codul penal și art. 526 din codul de procedură penală.”

Art. 27 „Întreprinderile intrând în prevederile art. 2, cărora până în prezent nu li s-au numit administratori, vor putea fi supuse prevederilor acestui decret-lege prin deciziunea consiliului de administrație al Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice.

Consiliul de administrație al Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice va putea decide scoaterea de sub prevederile acestui decret-lege a oricărei întreprinderi prevăzute la art. 2. al. b) și c).”

Art. 28 „Vor fi supuse aprobării Ministerului Finanțelor:

²³ *Ibidem*, p. 260.

²⁴ *Ibidem*, p. 261.

- a) Bugetul Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice;
- b) Numirea directorului general;
- c) Normele generale de procedare pentru administrarea bunurilor de tot felul prevăzute în prezenta lege;

d) Încadrarea sau scoaterea de sub prevederile prezentei legi a oricărei întreprinderi. În afară de aceasta, Ministerul Finanțelor controlează în general întreaga activitate a Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice.”

Art. 29 „Toate dispozițiunile legale contrarii prezentului decret-lege sunt și rămân abrogate.”²⁵

Cei care lucrau în comisia de Armistițiu au fost plătiți diferențiat. Decizia este luată la 20 decembrie 1945 de către Biroul Administrativ pentru aplicarea armistițiului. Fondul era de 400.000 de lei pe lună, pus la dispoziție de Ministerul Afacerilor Interne. Indemnizațiile erau împărțite în trei categorii: categoria I de la 15.000 de lei la 7.500 de lei, categoria a II-a de la 9.000 de lei la 7.500 de lei și categoria a III-a de la 7.800 de lei la 4.600 de lei.²⁶

Aceste decrete-lege nu au reușit să stabilească, în totalitate, cadrul normal pentru a duce la îndeplinirea cât mai rapidă a sarcinilor ce reieșeau din convenția de armistițiu. Au arătat faptul că această convenție era o prioritate pentru guvernele care au condus România în această perioadă de prefaceri politice, economice și sociale.

Loredana TĂNASIE

BIBLIOGRAFIE:

I. IZVOARE

- a) Arhivă ANDJT, fond *Comisia pentru aplicarea convenției de armistițiu, 1944-1948*
- b) Presă
 - „Luptătorul bănățean”, 1944, 1945.
 - „Magazin istoric”, 1995.
 - „Monitorul Oficial”, 1944, 1945.

I. BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

- Baciu, Nicolae, *Agonia României, 1944-1948*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990.
- Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint, București, 2007.
- Giurescu, Dinu, *Guvernarea Nicolae Rădescu*, Editura All, București, 1996.
- Ionițoiu, Cicerone, *Viața politică și procesul lui Iuliu Maniu*, Vol. 2, Editura Libra Vox, București, 2003.
- Nicolescu, Nicolae, *Șefii de stat și de guvern ai României (1859-2003)*, Editura Meronia, București, 2003.
- Onișoru, Gheorghe, *România în anii 1944-1948*, Editura Fundația Academia Civică, București, 1998.

²⁵ *Ibidem*, p. 262.

²⁶ *Idem*, dosar 9/1945, f. 377.